

FORUM STANDAARDISATIE

0

Agendapunt:	Wettelijk Kader e-Overheid		
Bijlagen:	Rapport onderzoek Wettelijk Kader e-Overheid		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Peter Waters		
Datum:	24 oktober 2008	Versie	0.3
Betreft:	Analyse Wettelijk Kader e-Overheid		

Doel

- a. Het College wordt gevraagd kennis te nemen van het onderzoeksrapport van Duthler/TILT.
- b. Het College wordt geadviseerd BZK te vragen aan de diverse overheidsorganisaties nadere toelichting te geven over de gevolgen die het wegvallen van het databankenrecht voor overheidsorganen heeft.
- c. Het College wordt gevraagd Justitie te adviseren in de Aanwijzingen voor de regelgeving een voorstel op te nemen over de wijze waarop standaarden in wetgeving of de toelichting daarop kunnen worden opgenomen.

Toelichting

Op weg naar het u toegezegde interoperabiliteitsraamwerk is onderzoek gedaan naar het wettelijk kader van de e-Overheid.

De belangrijkste constatering van de onderzoekers is dat het wettelijk kader van de e-Overheid geen belemmering vormt voor interoperabiliteit, maar anderzijds ook niet echt helpt. De wetgeving blijkt erg versnipperd en weinig regelgeving is specifiek toegesneden op het gebruik van ICT. Uitzonderingen daarop zijn de generieke Wet elektronisch bestuurlijk verkeer (Webv) en de Wet elektronische handtekeningen. De Webv bevat belangrijke uitgangspunten voor het inrichten van betrouwbare uitwisseling en gebruik van digitale gegevens. Daar wordt bij de interoperabiliteitsagenda (agendapunt 06) ook op aan gesloten. Het voorliggende onderzoek is opgesteld door Duthler en de Universiteit Tilburg op verzoek van het Forum Standaardisatie. Dit onderzoek bevat een indicatief overzicht van de belangrijkste Nederlandse en Europese wetgeving die randvoorwaardelijk is voor uitwisseling en gebruik van overheidsinformatie. Tevens is een overzicht opgenomen van publicaties over de werking van diverse wetten. Daarnaast wordt een analyse van de inhoud van de onderzochte wetten gegeven en van de werking in vier praktijk cases: Elektronisch Bouwloket/Omgevingsloket, Digitaal Klantdossier, Elektronisch Proces Verbaal en uitwisseling GEO-informatie. Bij de inventarisatie is ook gekeken naar eventuele knelpunten en hiaten in het wettelijk stelsel.

FORUM STANDAARDISATIE

Aanleiding

Op weg naar het te ontwikkelen strategiedeel NORA 3.0 is in het Forum Standaardisatie behoefte ontstaan aan een overzicht en analyse van het huidige wettelijk kader van de e-Overheid. Welke afspraken zijn in dat strategiedeel en/of andere delen van de NORA al dan niet mogelijk gezien het Nederlandse en Europese wettelijk kader? Een dergelijk inventariserend onderzoek bleek nog niet te bestaan.

Welk probleem wordt met het onderzoek Wettelijk kader opgelost?

- 1) Dit overzicht voorziet in een randvoorwaarde voor de invulling van het strategiedeel NORA 3.0. De onderzoekers hebben geen belemmeringen aangetroffen voor de ontwikkeling van het strategiedeel NORA 3.0. Wel constateren zij dat interoperabiliteit als zodanig niet door de wetgever als onderwerp wordt geadresseerd. Het wettelijk kader is erg versnipperd maar lijkt adequaat als basis voor het strategiedeel NORA. Slechts in enkele uitzonderingsgevallen worden juridische knelpunten geconstateerd.
- 2) De belangrijkste daarvan zit in spanning die de onderzoekers signaleren tussen de hergebruik artikelen in de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) enerzijds en de Databankenwet (DW) anderzijds.
De spanning is manifest geworden door de uitspraak van de rechtbank van Amsterdam dat de overheid niet beschouwd kan worden als producent van een databank als deze databank met publieke middelen is gefinancierd. Daarmee kan de basis vervallen voor het afdwingen door overheidsorganen van betaling voor licenties voor gebruik van databases. Dat recht op betaling zou een overheidsorgaan mogelijk wel kunnen toebehoren indien het bestand niet met overheidsgeld wordt gefinancierd (zoals bijvoorbeeld het Kadaster).
Vanuit de optiek van interoperabiliteit vindt het Forum Standaardisatie deze uitspraak een goede ontwikkeling. Het spoort ook met het beleid van het ministerie van BZK. Wel lijkt het belangrijk dat BZK de consequenties van deze rechterlijke uitspraak goed communiceert. Daarnaast zouden BZK, AZ en JU kunnen onderzoeken of Wob en/of DW gezien deze rechterlijke uitspraak aanpassing behoeven.
- 3) De onderzoekers constateren dat in wet- en regelgeving die nog in voorbereiding/ behandeling is gesloten standaarden worden genoemd, terwijl open varianten beschikbaar zijn. Voorbeelden: Bekendmakingswet en de Ministeriele regeling omgevingsrecht (MOR)
De onderzoekers signaleren dat ten algemene vuistregels ontbreken om wet- en regelgeving zodanig te ontwerpen dat deze techniek onafhankelijk is en rekening houdt met elektronisch rechtsverkeer. De Aanwijzingen voor de regelgeving zouden daarop aangepast kunnen worden. Dit punt is afgestemd met Justitie.

FORUM STANDAARDISATIE

Waar gaat het inhoudelijk over?

Onderwerp van het onderzoek is de regelgeving die leidend is bij het inrichten van de e-Overheid in het algemeen en een interoperabiliteitsraamwerk in het bijzonder. Daarbij is accent gelegd op regelgeving inzake het opzetten van bestanden, de toegang tot informatie, het gebruik van informatie en de opslag van informatie.

Zijn er alternatieven voor de voorgestelde keuze(s)?

Nee.

Schets van het krachtenveld

Elk ministerie is zelf verantwoordelijk voor de (kwaliteit van de) eigen wetgeving. De Minister van Justitie heeft een algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van wetgeving en voert daartoe een wetgevingsbeleid. Eén van de instrumenten in dit beleid zijn de Aanwijzingen voor de regelgeving. De aanwijzingen worden vastgesteld bij regeling van de Minister-President en zijn bindend voor al diegenen die binnen de rijksdienst bij het opstellen van wetgeving betrokken zijn (dus niet alleen wetgevingsjuristen, maar ook beleidsmakers en uitvoerders). Voorts zet Justitie in het kader van het wetgevingsbeleid het programma Legis op dat beoogt standaardisatie en ICT ondersteuning in wetgeving en het wetgevingsproces te bevorderen. Het streven is te komen tot optimale afstemming van de semantiek die is vastgelegd in wetgeving. Niet alleen ten behoeve van de efficiency van het proces zelf, maar ook ten behoeve van het verbeteren van transparantie en participatie alsmede de toepassing van wetgeving (m.n. de omzetting naar kennismodellen voor geautomatiseerde systemen in uitvoering). Daartoe wordt (in aansluiting op NORA en MARIJ) een architectuur voor wetgeving en het wetgevingsproces ontwikkeld en wordt gestuurd op rijksbrede implementatie daarvan. In dat licht zou het aanvullen van de Aanwijzingen voor de regelgeving een eerste stap zijn op weg naar een meer op interoperabiliteit gericht wetgevingsontwerp.

Mogelijke consequenties van publicatie van het onderzoeksrapport

Veel overheden brengen derden kosten in rekening voor hergebruik van hun databases die verder gaan dan de verstrekingskosten. De uitspraak van de rechter in Amsterdam betekent dat de grondslag daarvoor vaak vervalt. Publicatie van onderzoeksrapport zal die consequentie breder bekend maken.

Communicatie

Geadviseerd wordt om het rapport met advies op de website van het Forum Standaardisatie te plaatsen. Het Kenniscentrum Wetgeving van Justitie heeft toestemming gevraagd om het rapport ook te mogen publiceren.